

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ 2551 จำนวน 548 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ 2551 เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 226 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยใน แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลถาม อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพการได้รับการอบรม

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณลักษณะพยาบาล จำนวน 12 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยศึกษาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ 12 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างมีกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 24 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.9 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาคือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 11.1 กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ร้อยละ 27.9 รองลงมามีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.9 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานแผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมาคือแผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 29.6 ได้รับการอบรมด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 97.8 รองลงมาคือ ด้านคุณธรรม

จริยธรรม และด้านการปฏิบัติการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 94.2, 93.4 ตามลำดับ ไม่ได้รับการอบรม ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.7 รองลงมาคือ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชนคิดเป็นร้อยละ 54.9

2. คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, $SD = .43$) มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะรายด้านมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.18$, $SD = .38$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ($\bar{X} = 4.01$, $SD = .38$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คุณลักษณะด้านการวิจัย ($\bar{X} = 3.14$, $SD = .57$)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แผนกที่ปฏิบัติงาน การได้รับการอบรม พบว่า

3.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการวิจัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 พยาบาลวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและด้านกฎหมาย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการวิจัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกแตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านปฏิบัติการพยาบาล และด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านอื่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 พยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรมมีคุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย และด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะโดยรวมตามการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี แซ่เอ็ง (2543) ศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับสูง เตือนใจ พิทยาวัฒน์ชัย (2548) ศึกษาพบว่าสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง สมปรารถนา ดาผา (2551) ศึกษาพบว่าสมรรถนะพยาบาลผ่าตัดตามการรับรู้ของพยาบาลผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลประจำการห้องผ่าตัดโดยรวมอยู่ในระดับสูง สาคร พรพจน์ธนาศ (2551) ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง กาญจนา โล่ห์ประเสริฐ (2540, หน้า 83) อัมเรศน์ ชาวสวนกล้วย (2533, หน้า 45) สุณิสา วัลยะเพ็ชร (2533) และนิตยา อินกลิ่นพันธ์ (2539) ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย พันธกิจขององค์กร มีคุณลักษณะที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งในกระบวนการบริหารงานเมื่อมีบุคลากรในหน่วยงาน จะต้องเข้าสู่กระบวนการปฐมนิเทศให้ทราบ ด้าน นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร สำหรับองค์กรพยาบาลจะมีการหมุนเวียนให้ศึกษาทำงานในหอผู้ป่วยต่าง ๆ ในแต่ละแผนก เมื่อพยาบาลวิชาชีพเริ่มปฏิบัติงานในหน่วยงาน ก็จะมีการปฐมนิเทศเฉพาะหน่วยงาน ทำให้พยาบาลวิชาชีพได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน ได้ฝึกทักษะ นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมวิชาการ การส่งอบรมทั้งภายใน และภายนอกองค์กร เพื่อเพิ่มความรู้นักการให้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการที่โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านการรับรองเป็น

โรงพยาบาลคุณภาพ ทำให้พยาบาลวิชาชีพยังต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้
โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ยังเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา
พยาบาล แพทย์ และบุคลากรสาธารณสุข จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพต้องพัฒนาตนเอง
ให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อ โรคและเทคโนโลยีการรักษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะพยาบาลวิชาชีพเป็นรายด้าน พบว่า พยาบาลวิชาชีพมี
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการ
บริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านอนามัย
สิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะด้าน
เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง แยกอภิปรายรายด้าน ดังนี้

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้าน
บุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา และคณะ (2532,
หน้า 116) และ ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์ และคณะ (2538, หน้า 116) พบว่า ทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน
และบัณฑิตพยาบาลมีความเห็นตรงกันว่าบัณฑิตพยาบาลมีบุคลิกภาพอยู่ในระดับดี, สุมาลี
วาจาสิทธิศิลป์ (2542) ที่ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของ
บัณฑิต ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา พบว่าบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีคุณลักษณะ
ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก รพีพรรณ วิบูลย์วัฒนกิจและคณะ (2545) ที่ศึกษาพบว่าผู้สำเร็จ
การศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2543 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์
ประชารักษ์ ประเมินว่าตนเองมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดี สมปรารถนา
คาผา (2551) ศึกษาพบว่าสมรรถนะพยาบาลผ่าตัดด้านบุคลิกภาพตามการรับรู้ของพยาบาล
ผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลประจำการห้องผ่าตัดอยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่า วิชาชีพการพยาบาลเป็น
วิชาชีพที่ให้บริการต่อสังคมด้านสุขภาพอนามัย เป็นงานที่ต้องเผชิญกับความเจ็บป่วย ความทุกข์
ทรมาน พยาบาลจึงต้องมีคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เข้ารับการศึกษาจนกระทั่ง
สำเร็จการศึกษา (นันทนา น้ำฝน, 2536) พัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคล
พยาบาลจึงแสดงออกถึงความเป็นผู้มีสุขภาพด้านร่างกาย และจิตใจแข็งแรงสมบูรณ์ การแต่งกาย
สะอาดเรียบร้อยถูกระเบียบ มีวาจาไพเราะ กิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย วางตัวและแสดงตน
เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ ปรับตัวได้ดีทุกสถานการณ์ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และ
สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี (ทัศนยา บุญทอง, 2532 และ ราศรี แก้วนพรัตน์, 2538)

คุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ
งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะ

ด้านการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมาลี วาจาสิทธิศิลป์ (2542) ที่ศึกษา คุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของบัณฑิตผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา พบว่า บัณฑิตพยาบาลมีทักษะการปฏิบัติงานพยาบาลอยู่ในระดับมาก กุลวดี มุทุมม (2542) ที่ศึกษาพบว่าพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ มีความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับสูง อัจฉรา สุทธิพรมณีวัฒน์ (2545) ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพจบใหม่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง มณฑา อร่ามเลิศมงคล (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง อรวรรณ วรรณสวัสดิ์ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง เขต 5 พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ โดยรวมอยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ ว่า การปฏิบัติการพยาบาลเป็นบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพการแสดงออกถึงความสามารถของพยาบาลในการบูรณาการความรู้ และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการพยาบาล หลักการและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพควรเป็นการปฏิบัติที่มาจากการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัย (พวงรัตน์ บุญญานุกรณ์, 2546) ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมีสติ รอบคอบ มีทักษะการปฏิบัติการดี ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ คำนึงถึงความพยาบาลเป็นองค์การสิทธิของผู้ใช้บริการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้บริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการพยาบาล เนื่องจากโรงพยาบาลศูนย์เป็น โรงพยาบาลที่ให้บริการระดับตติยภูมิ ผ่านการรับรองเป็น โรงพยาบาลคุณภาพ จึงมีระบบการประกันคุณภาพการพยาบาล มีการตรวจสอบคุณภาพพยาบาลอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นแหล่งฝึกบุคลากร เช่น แพทย์ นักศึกษาพยาบาล ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีความรู้ และทักษะการการปฏิบัติการพยาบาลเป็นอย่างดี

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ บุญพวง (2527) ที่พบว่า จริยธรรมของพยาบาลประจำการในสถาบันการศึกษาและแผนกบริการพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับสูง อัครอนงค์ ปราโมช, ม.ล. (2525) และ รุจิรา อินทรตุล (2531) ที่ศึกษา พบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ กรุงเทพมหานคร และเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาลอยู่ในระดับสูง สุวีรัตน์ พรวัฒนกุล (2542) ศึกษาพฤติกรรมการจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลจังหวัดนนทบุรี (ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการ

พยาบาลและการผดุงครรภ์ 2528) พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ด้านความสุภาพอ่อนโยน ร้อยละ 65.3 รองลงมาด้านความมีระเบียบวินัยร้อยละ 60.3 จีระภา นะแส และพิมพ์ภา กายประสิทธิ์ (2548) ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ปีการศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของตนเอง ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานพบว่า มีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สมปรารถนา คาพา (2551) ศึกษาพบว่าสมรรถนะพยาบาลห้องผ่าตัด ตามการรับรู้ของพยาบาลผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลประจำการห้องผ่าตัดด้านจริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่า การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพบุคคล ลักษณะวิชาชีพการพยาบาลเป็นการให้บริการแก่สังคม พยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในศาสนา คุณงาม ความดี ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ (ฟาริดา อิบรมฮิม, 2541) มีความเอื้ออาทรต่อผู้ใช้บริการ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่ และวิชาชีพ ใช้เหตุผล และตัดสินใจหาทางจริยธรรมได้อย่างมีเหตุผล ในการปฏิบัติงานนั้นพบปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล 2 ลักษณะ คือ การแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ต้องเลือกกระทำ พยาบาลจึงต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี (พรทิพย์ บุญพวง, 2542)

คุณลักษณะด้านวิชาการ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนิสา วัลยะเพ็ชร (2533) ที่ศึกษาพบว่า ความสามารถด้านวิชาการของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับสูง จีระภา นะแส และพิมพ์ภา กายประสิทธิ์ (2548) ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ปีการศึกษา 2547 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีคุณลักษณะด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพมีการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการให้เป็นผู้ที่มีความรู้ในหลักการพยาบาล ทฤษฎีการพยาบาล และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ซึ่งการศึกษาของ วิไลพร มณีพันธ์ (2539) พบว่าพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานครมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับสูงพยาบาลวิชาชีพมีทักษะในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการ สามารถสอน ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ใช้บริการและทีมสุขภาพ

คุณลักษณะด้านการบริหาร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการบริหาร อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการศึกษาของ สุณิสา วัลยะเพ็ชร (2533) ที่ศึกษาพบว่า ความสามารถ ด้านการบริหารของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ใน ระดับสูง จีระภา นะแสง และพิมพ์ภา กายประสิทธิ์ (2548) ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ปีการศึกษา 2547 พบว่าผู้สำเร็จ การศึกษาทั้งหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มี คุณลักษณะด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การปฏิบัติงานพยาบาลนั้นมี ลักษณะการทำงานเป็นทีม โดยมีหัวหน้าทีม และสมาชิกทีม ผลัดเปลี่ยนกัน ซึ่งหัวหน้าทีมมีหน้าที่ ในการมอบหมายงานให้กับสมาชิกทีมตามความรู้ ความสามารถ พยาบาลวิชาชีพต้องทำหน้าที่ใน การเป็นผู้นำทีมการพยาบาล (สุถักษณ์ มีชูทรัพย์, 2539) ในการประชุมปรึกษาปัญหาทางการ พยาบาลก่อนและหลังให้การพยาบาล มีบทบาทในการเป็นหัวหน้าเวร ซึ่งต้องมีความสามารถในการ จัดระบบงานบริการตามบทบาทของตนเอง สามารถวิเคราะห์งาน สถานการณ์ วินิจฉัยสั่งการ ได้ทันต่อเหตุการณ์ รู้หลักการนิเทศ สามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ไขข้อ ขัดแย้งได้

คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านภาวะ ผู้นำ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมเรศน์ ชาวสวนกล้วย (2533), สุภาเพ็ญ ปาณะวัฒน์วิสุทธิ (2539) วันทนา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541) แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพมีความ ความรู้ สามารถ และทักษะ มีวิสัยทัศน์ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าของ องค์กร การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการสร้างพิมพ์เขียวขององค์กรที่มีความเป็นเลิศในอนาคต เป็นการ สร้างภาพอนาคตที่ผู้นำปรารถนาจะให้องค์กรของตนเป็นอย่างนั้น (เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์, 2542) วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้บุคลากรมีทิศทาง และเป้าหมายเดียวกัน (เรมवल นันท์ศุภวัฒน์, 2542) นอกจากนี้พยาบาลยังสามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในสิ่งที่ ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรารักษ์ทิพย์ อุจะรัตน์ และคณะ (2539) ที่กล่าวว่าวิชาชีพ พยาบาลมีแนวโน้มการมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่ดีขึ้น มีอิสระที่จะคิด อีกทั้งพฤติกรรมการกล้า แสดงออกได้รับการยอมรับมากขึ้นส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่ง จงกลณี ศรีจักร โคตร (2539) ศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปมีพฤติกรรมการแสดงออก ที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูง สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำการเปลี่ยนแปลงได้ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีความสามารถในการ โน้มน้ำใจจิตใจผู้อื่นได้

คุณลักษณะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในการให้บริการพยาบาลต้องมีการทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นหลายฝ่าย จึงต้องมีการประสานงานกับทีมสุขภาพ เพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธิภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มารับบริการจะสามารถจูงใจให้ผู้รับบริการให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล เพราะรู้สึกว่าเป็นมิตร เป็นกันเอง ดังนั้น พยาบาลจึงต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีโดยรู้จักธรรมชาติของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีทักษะในการตอบโต้ การเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์อันชอบธรรมของหน่วยงานและวิชาชีพการพยาบาล มีการรับรู้และไวต่อความรู้สึก ให้ความเคารพและให้เกียรติผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมเรศน์ ชาวสวนกล้วย (2533), วนิภา ว่องวิจนะ (2535), สุภาเพ็ญ ปาณะวัฒน์วิสุทธิ (2539) และวันทนา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความสามารถด้านการติดต่อสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ สมปรารถนา ดาผา (2551) ศึกษาพบว่าพยาบาลผ่าตัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับสูง

คุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยี ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งระบบบริการสุขภาพได้นำเทคโนโลยีมาใช้ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับผู้รับบริการ (คารณี จามจรี, 2542) วิทยาการการรักษาแบบใหม่ เครื่องมือใหม่ ๆ วัสดุผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการดูแลผู้ป่วย (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2538) ซึ่งพยาบาลวิชาชีพต้องมีความรู้ และทักษะในการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเลือกใช้อย่างเหมาะสม มีความรู้ และทักษะพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการใช้ระบบเครือข่ายข้อมูลในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูล และความรู้ทางการพยาบาล มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติในด้านการสืบค้นข้อมูลด้านสุขภาพ และความรู้ที่เกี่ยวข้อง เลือกใช้ฐานข้อมูลด้านสุขภาพ บันทึกข้อมูลสุขภาพ และการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง ได้จัดการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์กับบุคลากรพยาบาลถึงร้อยละ 76.1 ทำให้พยาบาลมีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สมปรารถนา ดาผา (2551) ศึกษาพบว่าพยาบาลผ่าตัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการใช้

เทคโนโลยีอยู่ในระดับสูง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีที่โรงพยาบาลศูนย์มีการปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีจึงมีการอบรมบุคลากรด้านเทคโนโลยีร้อยละ 76.1 ส่งผลให้การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นารี แซ่อึ้ง, 2543 และเตือนใจ พิทยาวัฒน์ชัย, 2548 ที่ศึกษาพบว่าโรงพยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

คุณลักษณะด้านการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เกศแก้ว สอนดี (2545) ที่ศึกษาพบว่าผู้สำเร็จการศึกษา มีความสามารถในการทำวิจัยอยู่ในระดับพอใช้ ปัทมา เพชรไพลิน (2547) ศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง เพชรลดา ห้วยเรไร (2548) ศึกษาพบว่าพยาบาลผ่าตัด โรงพยาบาลศูนย์มีสมรรถนะด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง สมปรารถนา ดาผา (2551) ศึกษาพบว่าสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลผ่าตัด ตามการรับรู้ของพยาบาลผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลประจำการห้องผ่าตัดอยู่ในระดับปานกลาง จินตนา เลื่อมใส (2549) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลครอบครัวใน โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตจังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวขั้นสูงด้านการวิจัยในระดับน้อย และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 88.9 จึงมีความรู้ในระเบียบวิธีวิจัยเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งการทำวิจัยนั้น คือปล (Copp, 1984 อ้างใน สาลี เกลิมวรรณพงษ์, 2539) กล่าวว่า พยาบาลต้องมีความรู้ ความเข้าใจศาสตร์ทางการพยาบาลและระเบียบวิธีวิจัยเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามภารกิจของโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลางซึ่งเป็นระดับตติยภูมิจำนวนสูงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะด้านการวิจัย เนื่องจากการวิจัยเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางการพยาบาลซึ่งสามารถนำความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลทำให้วิชาชีพการพยาบาลเด่นชัดขึ้นในระบบบริการสุขภาพ (วิภาดา คุณาวิคติกุล และสุมิตรา เวฬุวนารักษ์, 2539) การพัฒนาการพยาบาล โดยใช้การวิจัยมีความจำเป็น สำหรับการพัฒนาศาสตร์ทางการพยาบาล และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาวิชาชีพ (รัตนา ทองสวัสดิ์, 2541) ดังนั้นต้องมีแผนการพัฒนาคุณลักษณะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัยให้มากขึ้น

คุณลักษณะด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง จากสภาพการทางสังคมผลักดันให้

พยาบาลต้องใส่ค่านิยมด้านธุรกิจ และการตลาด (ฟาริดา อิบราฮิม, 2542) แต่การปฏิบัติงานในการให้บริการพยาบาลแก่ผู้รับบริการ พยาบาลมุ่งเน้นที่ความสุขสบายของผู้ป่วย (Tilbury & Fisk อ้างใน ศิริพร สุริยะ, 2536) จึงทำให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะด้านนี้ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สมปรารถนา ดาผา (2551) ซึ่งศึกษาพบว่าพยาบาลผ่าตัดโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพอยู่ในระดับสูง

คุณลักษณะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ปัจจุบันปัญหาสุขภาพมาจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขยังมีนโยบายให้เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จึงจัดการอบรมให้บุคลากรมีความรู้ในเรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อม มลภาวะที่เป็นพิษและเป็นผลเสียต่อประชาชนทำให้พยาบาลวิชาชีพสามารถประเมิน วินิจฉัยอาการ และให้การพยาบาลกับผู้ที่ได้รับมลภาวะที่เป็นพิษได้ มีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดของ บ้าน ชุมชน และสถานที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

คุณลักษณะด้านกฎหมาย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ งานผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านกฎหมาย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประกอบวิชาชีพการพยาบาลต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2540 และต้องปฏิบัติตามภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป พยาบาลจึงมีความรู้ด้านกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สิทธิของพลเมืองเป็นอย่างดี สนับสนุนและยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยและการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งพบว่า

2.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุมากกว่ามีคุณลักษณะสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุน้อยกว่าในด้านบุคลิกภาพ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนคุณลักษณะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสรวาลี เรื่องวิเศษ (2537, หน้า 43) กล่าวว่า อายุ เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่บอกถึงวุฒิภาวะของบุคคล เช่น ด้านความคิด ด้านอารมณ์ ด้านสังคม เป็นต้น บุคคลที่จะเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการกระทำใดๆ จะต้องมีความวุฒิภาวะสูง ดังนั้นพยาบาลที่มีอายุมาก

ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะสูงขึ้น โอกาสที่จะศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ จึงมีมากกว่า รวมถึงมีความสามารถในการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุมากกว่าจึงมีคุณลักษณะสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี ปรางสุวรรณ (2541) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดภาคใต้ ประเทศไทย พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ สวรรณนิพัฒน์ศิริผล (2541) ศึกษาพบว่า อายุของพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาล และเมรีโตจา และคณะ (Meretoja R, Isoaho H, Leino-Kilpi H, 2004) ศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ วันทนาพรหมเสรณี (2545) ศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีระดับความสำคัญของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินแตกต่างกัน และสมบัตินนท์ขุนทด (2549) ศึกษาพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาล แต่ผลการวิจัยที่พบขัดแย้งกับการศึกษาของ นงพาง ปั่นทองพันธ์ (2542, หน้า 58) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการ ภาวะผู้นำ และการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลของรัฐ พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจาก ความเจริญวัยของบุคคลประกอบด้วยความสามารถและความรู้ทางเทคนิคในการทำงาน และความเชื่อมั่นในตนเอง อายุอาจเป็นเพียงปัจจัยหนึ่ง แต่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเจริญวัย (สมยศ นาวิการ, 2536, หน้า 91) จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพทุกคนตามแผนนโยบายการพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ และสภาวะพยาบาลซึ่งต้องมีการเก็บสะสมเก็บหน่วยกิตการอบรมทางวิชาการเพื่อประกอบการต่อไปประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุก ๆ 5 ปี

2.2 พยาบาลวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีคุณลักษณะ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ตดาวัล ภูมิวิชชุเวช (2528, หน้า 56) ซึ่งพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลทำให้มีคุณลักษณะในการปฏิบัติงานสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญาโพธิ์ศรีทอง (2536) ศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคมีพฤติกรรมการพยาบาล

ผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยพยาบาลวิชาชีพมีพฤติกรรมการพยาบาลผู้สูงอายุดีกว่าพยาบาลเทคนิค วราลี วิริยานันตะ (2547) ที่ศึกษา การรับรู้บทบาท และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการรับรู้บทบาท และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในศูนย์สุขภาพชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน และ สมบัติ นนทขุนทด (2549) ศึกษาพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาล

2.3 พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่ามีคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงานมากจะมีโอกาสเรียนรู้ ทำความเข้าใจ มองปัญหาต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากขึ้นทำให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงาน พยาบาลใหม่มีความรู้ในการปฏิบัติงานแต่ขาดทักษะในการปฏิบัติ (Goldberry and Land, 1977, pp. 9 - 11) สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพจะสูงขึ้นตามจำนวนปีที่ปฏิบัติงาน (จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ, 2533) สอดคล้องกับ รัชณี อยู่ศิริ (2523) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย พบว่า การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และ 3 ปีขึ้นไปแตกต่างกัน โดยพยาบาลที่มีประสบการณ์ 3 ปีขึ้นไปมีผลการปฏิบัติการพยาบาลสูงกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนิสา วัลยเพชร (2533) ที่ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก พบว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่างกัน เมรี โตจ้า และคณะ (Meretoja R, Isoaho H, Leino-Kilpi H, 2004) ยังได้ศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญญา โภธิศรีทอง (2536) ศึกษาพบว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการทำงานมากมีพฤติกรรมการพยาบาลผู้สูงอายุที่ดีกว่าพยาบาลที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อย พัฒน์ นาคฤทธิ (2540) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีสมรรถนะสูงกว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 - 10 ปี นิตยา อินกลิ่นพันธ์ (2540) ศึกษาพบว่าประสบการณ์ในวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ ยังมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก สมรรถนะในการปฏิบัติงานจะสูงตามไปด้วย ยศวรธร นิพัฒน์ศิริผล (2541) ศึกษาพบว่าประสบการณ์ของพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาล, ศิริเพ็ญ ชันประเสริฐ (2544) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ การปกป้องผู้ป่วยและประสบการณ์ การทำงานกับ การ

ป้องกันการปฏิบัติผิดพลาดในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ประสพการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการปฏิบัติผิดพลาดในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ วันทนา พรหมเสริม (2545) ศึกษาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีระดับความสำคัญของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินแตกต่างกัน จินตนา เลื่อมใส (2549) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลครอบครัวใน โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตจังหวัดชลบุรี ที่มีประสพการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน และสมบัติ นนท์ขุนทด (2549) ศึกษาพบว่าประสพการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาล

ผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับงานวิจัยของ โคเออร์เนอร์ (Koerner, 1981) พบว่า ประสพการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิบัติงาน และปิลดี อุณหเลขกะ (2533, หน้า 86) ศึกษาพบว่าประสพการณ์ในการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยให้เหตุผลว่า เพราะพยาบาลประจำการทุกคนไม่ว่าประสพการณ์น้อยหรือมากทุกคนจะยึดหลักการพยาบาลที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการศึกษาวិชาชีพพยาบาลจะต้องมีหลักเป็นบรรทัดฐานของการปฏิบัติงาน

2.4 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกแตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล และด้านวิชาการ แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับโอเรียม (Orem, 1991, p.255) ที่กล่าวว่า ความสามารถทางการพยาบาลในช่วงเวลาหนึ่งนอกจากจะเกี่ยวข้องกับอายุ วุฒิภาวะ ระดับพัฒนาการ และความพร้อมในศิลปะการพยาบาล โครงสร้างความรู้ทางการพยาบาลและภาวะสุขภาพของพยาบาลแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายใต้การปฏิบัติการพยาบาลนั้น ๆ อีกด้วย ดังนั้น แผนกที่ปฏิบัติงานจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางการพยาบาล ซึ่ง วณิชญา ว่องวิงจะ (2535) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการทำงาน ความเครียดในงาน ภูมิหลังกับความสามารถในการทำงานตามการรับรู้ของตนเองของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ราฟิง อภัยวงศ์ (2543) ซึ่งศึกษาพบว่าพยาบาลที่อยู่แผนกที่แตกต่างกันมีความสามารถในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังไม่แตกต่างกัน และ จินตนา เลื่อมใส (2549) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลครอบครัวใน โรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตจังหวัดชลบุรี ที่ปฏิบัติงานในแผนกปฏิบัติงานประจำที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวขั้นพื้นฐานและขั้นสูงไม่แตกต่างกัน

2.5 พยาบาลที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรมมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย และด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่าง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปีทมา วาจามัน (2534) ที่ศึกษาความสามารถทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานจักษุวิทยาของประเทศไทย พบว่าพยาบาลที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรมเวชปฏิบัติด้านจักษุวิทยา มีความสามารถในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้เหตุผลว่ากลุ่มงานจักษุวิทยาจัดอบรมเวชปฏิบัติด้านจักษุวิทยาเป็นประจำจึงมีการถ่ายทอดความรู้แก่กัน รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพของงานอยู่เสมอ ผลการวิจัยจึงไม่พบความแตกต่างของความสามารถของพยาบาลกลุ่มงานจักษุวิทยาของประเทศไทย เตือนใจ พิทยาวัฒน์ชัย (2548) ศึกษาพบว่าการได้รับการอบรมเพิ่มเติมไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ จินตนา เลื่อมใส (2549) ที่ศึกษาพบว่า พยาบาลครอบครัวในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตจังหวัดชลบุรี พบว่าพยาบาลที่ได้รับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรมทางการพยาบาลครอบครัวมีการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลครอบครัวพื้นฐานและขั้นสูงไม่แตกต่างกัน สมบัติ นนท์ขุนทด (2549) ศึกษาพบว่าการอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาล แต่ นิตยา อินกลิ่นพันธุ์ (2540) ศึกษาพบว่าการได้รับการอบรมเพิ่มเติมทางการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้สมรรถนะของพยาบาลประจำการ กุลวดี อภิชาติบุตร และสมใจ ศิระกมล (2548) ได้ศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า การได้รับการอบรมมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ เนื่องจาก การศึกษาอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนสมรรถนะของบุคลากร โดยการพัฒนาความคิด การกระทำ ความรู้ และความชำนาญ (อมร รักษาศักดิ์ และ โสรจ สุจริตกุล อ่างใน ชาญ สวัสดิ์เสรี, 2537) เพราะการศึกษาจะเป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรให้สามารถปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น (ชาญ สวัสดิ์เสรี, 2537) ดังที่มีผู้ศึกษาและพบว่าการศึกษาต่อเนื่องทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้เพิ่มขึ้น (Rath, Baumann & Boblin-Cumming, 1996) ซึ่งมีผลทำให้เพิ่มพูนสมรรถนะได้ Chan SW, Chien WT, Tso S (2009) ศึกษาพบว่าระดับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหลังได้รับการอบรม โปรแกรมการป้องกันการฆ่าตัวตายสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการอบรมเป็นปัจจัยที่ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีระดับสมรรถนะสูงขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ นางนุช โอบะ (2545) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพและความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพกับปัจจัยคัดสรรบางประการของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขปัจจัยคัด

สรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะพยาบาลได้แก่ การศึกษาอบรมก่อนประจำการ การพัฒนาระหว่างประจำการ สุรพงษ์ โพธิ์แก้ว (2547) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาล และทัศนคติต่อการฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพก่อน ฝึกแก้ปัญหา และหลังการแก้ปัญหา พบว่า ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มทดลองก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง วรณชนานันท์ กุหาศักดิ์ (2549) ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลพระปกเกล้า พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความรู้เรื่องภาวะผู้นำและทักษะภาวะผู้นำสูงกว่าก่อนการอบรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้

1. สำหรับผู้บริหารการพยาบาล สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานระดับคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพเพื่อนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมต่อการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพพยาบาลวิชาชีพให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นตามความต้องการของสังคม กล่าวคือ

จากผลการศึกษา พบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคุณลักษณะด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีคุณลักษณะด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขให้สูงขึ้นเพื่อพยาบาลวิชาชีพมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ผลกระทบต่อสุขภาพ เข้าใจสภาพการแข่งขัน ระบบประกันคุณภาพการพยาบาล และการประกันสุขภาพ สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรเพิ่มคุณลักษณะด้านการวิจัย เพื่อให้พยาบาลมีความรู้ด้านการวิจัย วิธีวิจัย ฐานนโยบายทิศทางการวิจัยของประเทศ มีความสามารถในการทำวิจัย สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ได้ สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการได้รับการอบรมส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย และด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขที่สูงขึ้น ดังนั้นควรจัด โปรแกรมการอบรมบุคลากรทางการพยาบาลให้ครอบคลุมคุณลักษณะรายด้าน นอกจากนี้ระดับการศึกษายังส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้าน

ทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการวิจัย ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้น จึงควรส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพได้ศึกษาในระดับปริญญาโทเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการทำงานต่อไป ส่วนคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมนั้น ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคกลาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีคุณลักษณะทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง จึงควรดำเนินการอบรมต่อเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพให้มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดี มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม ใช้เหตุผลในการตัดสินใจทางจริยธรรมได้ถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

2. สำหรับพยาบาลวิชาชีพ ทำให้พยาบาลวิชาชีพรู้ทิศทางในการพัฒนาตนเอง ทราบความต้องการของสังคมที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล นำมาซึ่งความต้องการในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามการรับรู้ของพยาบาล และหัวหน้างาน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้น และนำผลการวิจัยมากำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรต่อไป
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพและต่อคุณลักษณะของพยาบาล